

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres referanse:

24/2642 - MALO

Vår referanse:

24/1615 - 5 / TAA020

Dato:

21.08.2024

Høring om forslag til lov om statens kommisjon for partnerdrap

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 11. juni i år med forslag om lov om statens kommisjon for partnerdrap. Riksadvokaten har fått utsatt frist til 21. august d.å., jf. avtale Istad/Aase.

Riksadvokaten støtter fremdeles forslaget om å opprette en partnerdrapskommisjon, se tidligere høringsuttalelse av 29. april 2021 til høringen om *NOU 2020:17 Varslede drap? Partnerdrapsutvalgets utredning*.

Høringen ble sendt fra riksadvokaten til alle statsadvokatembetene. Riksadvokaten har mottatt kopi av høringsuttalelser fra Oslo, Nordland og Troms statsadvokatembeter.

Riksadvokaten har det overordnede ansvaret for straffesaksbehandlingen i politiet og i Den høyere påtalemyndighet. Effektiv etterforskning med høy kvalitet og tilpassede straffereaksjoner er påtalemyndighetens viktigste bidrag til å motvirke lovbrudd. Gjennom straffesaksbehandlingen kan påtalemyndigheten få kunnskap som er relevant for forebygging. Det er riksadvokatens syn at slik kunnskap bør deles på hensiktsmessig måte med politiet eller andre offentlige etater. For øvrig er forebyggende virksomhet innen straffesaksfeltet Politidirektoratets og politiets ansvarsområde.

Videre følger enkelte merknader til forslaget.

§ 2 Kommisjonens arbeidsområde

Departementet har bedt om høringsinstansenes syn på avgrensning av begrepet "kjæresten", jf. høringsnotatet på s. 18 og lovforslaget § 2. Etter riksadvokatens syn er det hensiktsmessig å omfatte kjærestedrap i kommisjonens arbeidsområde, se også Istanbulkonvensjonen art. 3 b), Rt. 2013 s. 588 samt Kripos sin drapsoversikt som omfatter kjærestedrap. Hva gjelder den nærmere definisjonen, brukes for eksempel "intim partner" eller "romantisk partner" i tilknytning til Istanbulkonvensjonen, se mer om dette i Tidsskrift for strafferett Vol.23, Utg. 3 "Hva med kjærestene?" av Ingrid Løining Ørum.¹ Det er riksadvokatens syn at Kripos sine vurderingskriterier av kjærestedrap synes hensiktsmessige, jf. høringsnotat s. 18.

¹ <https://www.idunn.no/doi/10.18261/strafferett.23.3.1>

Riksadvokaten foreslår at i tvilstilfeller kan kommisjonen selv å avgjøre om saken skal anses som kjærestedrap ut fra formålsbetraktningen i utkastet til § 1. Dette forutsetter naturligvis at politiet varsler kommisjonen om tvilstilfellene.

Når det gjelder aktuelle straffebud i utkastet til § 2, foreslås det at også straffeloven § 293 annet ledd c (grov voldtekt med dødsfølge) inntas. Ildspåsettelse mv. med dødsfølge kunne også vært aktuelt, jf. straffeloven § 355 a, selv om disse sakene ofte vil kodes som drapssaker etter § 275 ved forsettlig dødsfølge.

Når det gjelder uttrykket "saksforløp" i utkastets § 2 og høringsnotatet på s. 34 nest siste avsnitt bemerkes: For at kommisjonen skal kunne avdekke forebyggingspotensiale i offentlige etater, bør det vurderes å gi kommisjonen tilgang til historiske opplysninger som politiet og andre offentlige etater måtte ha om gjerningspersonens voldspotensiale (mot avdøde eller andre), gjerningspersonens hjelpebehov og tiltak knyttet til dette, og om risiko knyttet til avdøde, hjelpebehov og vurdering og iverksetting av eventuelle tiltak. Slik informasjon er ikke nødvendigvis inntatt i den konkrete straffesaken om drapet, men kan finnes i andre straffesaker og i politiets vaktjournal for eksempel. Kommisjonen bør derfor etterspørre slik informasjon spesifikt, jf. utkastet §§ 6 og 8.

Utkastet til § 2 annet punktum kan trolig misforstås og siste del om påtalemyndighetens bevisvurdering bør utgå etter riksadvokatens syn. Bestemmelsens annet punktum kan for eksempel lyde slik:

"Kommisjonen kan undersøke saker der gjerningspersonen er rettskraftig dømt, saker som har endt med frifinnelse på grunn av gjerningspersonens død eller manglende skylddevne samt henleggelser av samme grunner".

Som påpekt av Oslo statsadvokatembeter bør de henlagte sakene være *endelig* avgjort før de sendes til kommisjonen.

§ 6 Varsel til kommisjonen

Utkastets § 6 annet ledd bør henvise til metodene som reguleres av straffeprosessloven § 216 i og ikke til "skjulte metoder" generelt. For eksempel er det ingen grunn til å unnta straffesaksdokumenter basert på spaning.

§ 10 Begrensinger i innsynsretten

Riksadvokaten er enig med departementet i at krav om innsyn i straffesaksdokumenter og andre dokumenter som er utlevert fra politiet og påtalemyndigheten, må behandles av politi- og påtalemyndighet, og ikke av kommisjonen. Det synes hensiktsmessig å innta en uttrykkelig bestemmelse om dette i loven, jf. utkastet s. 34 første avsnitt.

Andre bemerkninger

I høringsnotatet på s. 10 fremgår det at Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter påpekte at i en del tilfeller vil det ta flere år før et partnerdrap er rettskraftig avgjort. Dermed kan kommisjonens arbeid og konklusjoner komme lenge etter drapet er begått. Dette vil kunne ha betydning for læringspunktene relevans, og også for kvaliteten på informasjonen som kommisjonen innhenter lenge etter gjerningstiden. Samtidig er det klart at det er mange andre fordeler med at kommisjonens arbeid avventes til straffesaken er avgjort. Tidspunktet for kommisjonens undersøkelser foreslås derfor ikke endret.

Etter riksadvokatens syn bør kommisjonen på sikt vurdere om politi- og påtalemyndighet i større grad kan bidra til å avklare spørsmål av relevans for kommisjonen på et tidlig stadium i etterforskingen, både for å sikre mest mulig korrekt og god informasjon (jf. vitners hukommelse over tid), for å unngå unødige belastninger for vitner (jf. gjentatte henvendelser til etterlatte fra det offentlige) og for å sikre tilstrekkelig fokus på forebyggende tiltak tidlig i etterforskingen.

Torunn Salomonsen Holmberg
ass. riksadvokat

Tone Aase
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur